№ 35 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՓԵՏՐՎԱՐԻ 24

1900

ՔՍԱՆՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՓԵՏՐՎԱՐԻ 24 № 35

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 րուբլի. կէս տարվան 6 րուբ. Առանձին համարները 5 կոպէկով.

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ.

Մեր հասցէն. Тифлисъ, Редакція «Мшакъ». կամ Tiflis, Rédaction «Mschak». Տելեֆօն № 253.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ (բացի կիրակի եւ տօն օրերից)

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով.

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ. Տելեֆօն № 253.

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Մարիամ Սարգսեան Բահաթրեան, Սալոմէ Սարգսեան Սմէչնիկեան, Եկատերինէ Յակովբեան Բագրաձէ եւ Սալոմէ Յակովբեան Ջիթողեան, յայտնելով առաջին եւ երկրորդը իրանց անմոռանալի հօրաքրոջ որդու, իսկ վերջինները իրանց թանգագին քեռու՝

ՅՈՎՍԷՓ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ ԱՄԻՐԵԱՆԻ

մահը, որ տեղի ունեցաւ երկուշաբթի, ամսիս 21-ին, խնդրում են ազգականներին եւ ծանօթներին շնորհ բերել հանգուցեալի յուղարկաւորութեանը, որ տեղի կունենայ շաբաթ օր, ամսիս 26-ին, առաւօտեան 10 ժամին, իր սեփական տանից, Լէրմոնտովսկայա փող., № 18, դէպի Մուղնու ս. Աստուածածնի եկեղեցին, եւ այնտեղից Վերայի գերեզմանատունը: Ամբիծքը հինգշաբթի եւ ուրբաթ երեկոյեան 6 ժամին: 1—3

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ո՞ւր է թատրոնը.—ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Մամուլ. Երկրաշարժից վնասվածների օգտին. Նամակ Խմբագրութեան. Նամակ Խմբագրութեան. Ներքին լուրեր.—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Նամակ Պարսկաստանից. Արտաքին լուրեր.—ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ.— ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Ջօն Ռօսկին:

Ո՞ՒՐ Է ԹԱՏՐՈՆԸ

Հայոց թատրոնի գոյութեան հարցը նորից հրապարակ է գալիս: Բագուի կանոնաւոր ներկայացումների այս տարվայ շրջանը վերջացաւ և թատրոնական խումբը ցրվեց: Ինչ վերաբերում է Թիֆլիսին՝ նա կանոնաւոր ներկայացումներ չունեցաւ, իսկ այն ներկայացումները, որոնք տեղի ունեցան, ցոյց տուին, որ հայոց թատրոնի անունը կորված է և հասարակութիւնը այցելում է թատրոն միայն բացառիկ հանգամանքներում:

Բագուի ներկայացումները մեր մէջ ներկայումս ունեն առանձին նշանակութիւն, որովհետև այնտեղ կազմակերպված է կանոնաւոր թատրոնական խումբ, որի անդամները հրաւիրվում են ամբողջ ձմեռվայ համար և այնտեղ մշակվում է ներկայացումների մի, թէև ոչ կատարելապէս բաւարար, բայց և այնպէս որոշ ծրագիր:

Մենք չենք կորցնում մեր յոյսը, որ Բագուի հասարակութիւնը, գոնէ այս դէպքում, իր վրա առանձնած այդ հասարակական գործը կը պահպանէ և կը քաջալերէ այդպիսով մի քանի տարիներ գոյութիւն ունեցող հիմնարկութիւնը և այնքան նեցուկ և նպաստ կը տայ, մինչև որ նա հաստատ հողի վրա կը կանգնի: Իսկ թատրոնը հաստատ կազմակերպութիւն ստանալով մի տեղում՝ անմիջապէս կազդէ և Անդրկովկասի միւս տեղերի թատրոնական գործի վրա:

Առ այժմ Թիֆլիսում չեն երևում թատրոնական գործի մասին լուրջ հոգատարներ: Թատրոնական գործողները չեն ոգեւորված գաղափարական և հասարակական մի կրթիչ հաստատութիւն ստեղծելու և պահպանելու մտքով: Ներկայացումները պատահական են, անբաւարար կերպով պատրաստված և միայն այս կամ այն անձին օգնելու նպատակով կազմակերպված. ներկայացման անբաւարարութիւնը սքօղելու համար հրաւիրվում են ծափահարողներ և գործ են դրվում այնպիսի անտաշ արհեստական միջոցներ, որոնց հետեւանքը լինում է հասարակութեան աւելի ևս սառն և անտարբեր վերաբերմունքը դէպի թատրոնական գործը:

Այսպիսի հանգամանքներում զարմանալի չէ, եթէ Թիֆլիսում փոքր ի շատէ կարգին ներկայացումները լինում են սիրողների տուած ներկայացումները: Եւ տեսէք, որքան մեծ զայրոյթ է առաջ գալիս դերասանական շրջանում, երբ սիրողները տալիս են ներկայացումներ: Դերասանական դասակարգը հակված է կարծել, որ եթէ սիրողների ներկայացումները չը լինէին՝ այն ժամանակ նա ապահովված կը լինէր յաձախորդների կողմից: Մինչդեռ դա հիմնական սխալ է: Սիրողների մի քանի ներկայացումների շնորհիւ է, որ դեռ բոլորովին չէ մարել սէրը դէպի մայրենի բեմը, որի պաշտօնական ծառայողները հասցրել են նրան բարոյական սնանկութեան:

Մեր դերասանական խումբը պէտք է հասկանայ, որ միայն այն ժամանակ, երբ նա բարեխիղճ կերպով կը վերաբերվի թատրոնական գործին, շարունակ կաշխատի սովորել և կատարելագործվել, ոգեւորված կը լինի թատրոնական գաղափարի վեհութեամբ և ձեռք կը վերցնէ արհեստական և անվայելուչ միջոցներից գրաւելու հասարակութիւն դէպի թատրոն՝ այն ժամանակ միայն կարող է կազմվել հող թատրոնական գործի աջողութեան համար:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՄՈՒԼ

Պատերազմական բախտը,—եթէ առհասարակ բախտ կայ աշխարհի վրա—թեքվեց անգլիացիների կողմը: Ո՛չ «հարաւ-աֆրիկեան առիւծ» Կրօնիէ իր անօրինակ հերոսութիւններով, ոչ Լէդիսմիթի տակ այնքան կատաղի քաջութեամբ կռւող բօէրները չը կարողացան, վերջ ի վերջոյ, ապացուցանել թէ ոյժը թւի մէջ չէ: Անգլիական ահագին զօրախմբերը առաջ են արշաւում, եւ փոքրիկ ժողովուրդը, որ իր ազատութեան համար առիւծ էր դարձել, տատանման մէջ է—շարունակել պատերազմը մինչեւ վերջին մարդը, թէ խօսել հաշտութեան մասին: Ոչ ոք չէ օգնում նրան, ոչ ոք չէ միջամտում, եւ երեւում է որ համաշխարհային պատմութեան մէջ դա վերջին փոքրիկ ազգութիւնն է, որ կարողացաւ աշխարհ զարմացնել իր հերոսութեամբ, բայց, դժբախտաբար, չի կարողանայ իր արդար դատը վաստակել: Մենամարտութիւնը Դաւթի եւ Գողիաթի մէջ է. բայց ոչ մի պետութիւն տրամադիր չէ լուռ հանդիսատեսի դերից դուրս գալ: Ու Գողիաթը հպարտացել է անսահման չափով. անգլիական լրագիրները խօսում են սարսափելի լեզուով. ոչնչացնել, ջնջել աշխարհի երեսից, երկու ազատ հանրապետութիւնները դարձնել էլզաս-Լօթարինգիա, այսինքն ենթարկել գինուորի ամեն ինչ ոչնչացնող կրունկին: Քաղաքակիրթ աշխարհի միահամուռ վճիռն է, որ այդ պատերազմը ամօթ ու խայտառակութիւն է Անգլիայի համար իր անբարոյականութեամբ, իր անարդար պատճառներով: Բայց Անգլիան հարբել է արիւնի հոտից, ուզում է մինչեւ վերջը քամել թոյնի այն բաժակը, որ մատուցել են նրան ջինգօներն ու բօրսայի հերոսները: Միայն ցաւ կարելի է զգալ, տեսնելով մեծ մարդկանց հայրենիքը, ազատութեան հին օրրանը այդպիսի անընական, հակամարդկային դրութեան մէջ: Բայց պէտք է ասել, որ ամբողջ Անգլիան չէ Բահադի երկրպագուն, եւ այդ հանգամանքը շատ գեղեցիկ կերպով բացատրում է «Русское Богатство» ամսագրի Լօնդօնի թղթակից Դիօնէօ մի մանրամասն յօդուածի մէջ, որ յափշտակութեամբ է կարդացվում եւ որի մէջ բացված են ներկայ պատերազմի ամենաամօթալի կողմերը:

Դիտող մարդը, որ սովորել է գնահատել անգլիական շնորհալի, եռանդոտ, ազատասէր, օրինականութեան սկզբունքները բարձր պահող ցեղը, այժմ սրտի ցաւով է տեսնում, թէ ինչպէս այս անխելք պատերազմը այստեղ առաջ է քաշել ամենից շատ կոպիտ, վայրենի եւ սահմանափակ տարրերը, որոնք մինչեւ այդ թագնվում էին, ամաչելով իրանց կուլտուրական ստորութիւնից: Եթէ մենք սկսենք դատել համարեա ամբողջ մամուլի լեզուին, թատրոնական պիեսներին, կաֆէ-շանտանների ներկայացումներին նայելով եւ այդ հիման վրա վճռենք թէ ամբողջ Անգլիան այսօր հարբած է ջինգօիզմի ամենակոպիտ եւ անհրապոյր առաւօտով՝ մեր եզրակացութիւնը սխալ կը լինի: Փողոցային մամուլի եւ թատրոնների պատերազմական հոգին միայն այն է ցոյց տալիս, որ անգլիական հասարակութեան ամենից շատ աղմկարար եւ ամենից քիչ համակրելի մասերը այժմեան ժամանակ գրաւել են ամբողջ առաջաւոր գիծը: Իրերի դրութիւնը սաստիկ յիշեցնում է մի յայտնի խաղալիք, այն է՝ մի կիսագունդ, որ լցված է բոլորովին թափանցիկ եւ մաքուր ջրով, այնպէս որ նրա յատակին նըստած տականքը համարեա աննկատելի է. բայց հէնց որ շարժվում էր կիսագունդը, ամբողջ ջուրը պղտորում է եւ նրա մէջ պտոյտ են գալիս փոքրիկ օձեր, գորտեր եւ այլ այսպիսի զեռուններ: Հարուածը դադարում է—եւ օձերն ու գորտերը նորից ընկնում են յատակը ու ծածկվում աւազով: Միայն Անգլիան չէ ենթարկված այսպիսի հարուածներին: Ուրիշ շատ երկիրներում սեւ սողունները, օձերն ու գորտերը պտոյտ են գալիս եւ սովորական ժամանակ, երբ նոյն-իսկ հարուած չը կայ: Այնտեղ սողունները մի առանձին պատճառ էլ չունեն ծածկելու իրանց գիշատիչ հակումները ազատութեան սկզբունքներով: Դիտողի համար ծանր է Անգլիայում անց կացնել այնպիսի ժամանակներ, ինչպէս այժմ: Մի ուրիշ ժամանակ անամօթ յիմարութիւնը բոլորովին չէ կարող այստեղ լոյս աշխարհ դուրս գալ այնքան

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՋՕՆ ՌՕՍԿԻՆ

II

Նա գտնում է, որ քաղաքակրթութիւնը այն ձեւով, ինչ ձեւով աշխարհն ընդունում է այժմ, ագեղացնում է բնութիւնը ֆիզիքապէս եւ բարոյապէս: Բնութեան տգեղութիւն ասելով նա հասկանում է ձորի, դաշտի, ծառի, լերան, քարի, գետի, լճի, մարդի տգեղութիւն: «Ճանաչել այն՝ ինչ որ գեղեցիկ է, գրում է նա, ասել է ճանաչել իսկական ճանապարհը եւ առաջին աստիճանը, որ առաջնորդում է դէպի գեղեցիկ եւ իրար մէջ ներդաշնակ երեւոյթներ: Աստուծոյ նիւթական աշխարհում գեղեցկութեան օրէնքները, կեանքը եւ ուրախութիւնը նրա ստեղծագործութեան նոյնքան նուիրական, նոյնքան յաւիտենական մասերն են, որքան հոգիների աշխարհում՝ առաքինութիւնը եւ հրեշտակների աշխարհում՝ պաշտամունքը»: Ահա նրա հիմնական միտքը, որի վրա նա հիմնել է մի ամբողջ փիլիսոփայական սիստեմ, մի ամբողջ մետաֆիզիք եւ մի ամբողջ քաղաքատնտեսական թէօրիա, մի նոր կրօն—«գեղեցկութեան կրօնը»: Եւ նա խորապէս համոզված է, որ իր մտքերը պիտի ծառայեն մեղմելու տանջվող մարդի ցաւերը, որ նրա փրկութիւնը իր մօրալի մէջ է կայանում:

Այսպիսի համոզմունք ունենալուց յետոյ նա իր ամբողջ կեանքում անդադար պայքար է մղում գեղեցկի թագաւորութեան, նրա կատարեալ յաղթանակի համար. Նա կռւում է այն բոլոր երեւոյթների դէմ, արդիւնագործութեան այն ձեւերի դէմ, որոնք քայքայում են մարդի մարմնակազմը: Նա ատում է երկաթուղին եւ դէմ է նրա կառուցմանը, որովհետեւ նա այլանդակում է բնութիւնը, խլում է մարդից ճանապարհորդութեան իսկական հաճոյքը, ջընջում է նրա մէջ հետաքրքրութիւնը դէպի բընութեան ազնուացնող տեսարանները. Նա դէմ է շոգենաւին, որովհետեւ շոգին ապականում է լճի մթնոլորտը. ատում է մեքենաները, որովհետեւ նրանք կանգնեցնում են մարդի ստեղծագործող միտքը իրանց արտադրութիւնների միակերպութեամբ եւ մարդին դարձնում են իրանց պէս անգիտակից մեքենայ. Նա թըշնամի է կապիտալին, որովհետեւ մանրա-արդիւնաբերութիւնները ջնջվում են նրա երեսից եւ անձնական ինքնատիպը, մանր ձեռնարկութիւնները կորչում են կապիտալի հսկայ անիւի պտոյտների մէջ, թշուառացնելով կամ սորկացնելով շատ շատերին:

Ռօսկինը իր սկսած պատերազմում մինչեւ վերջը մնաց ամենալաւ զինուոր. եւ ամեն անգամ, երբ նա հրատարակում էր որ եւ է գիրք, բրօշիւր, արտայայտում էր որեւէ նոր իդէա՝ անմիջապէս դուրս էր գալիս գրողի առանձնասենեակից եւ աշխատում գործով արդարացնել այն՝ ինչ քարոզել էր գրչով, նման այն զինուորին, որ հեռուից ձգում է հրացանի գնդակը, ապա վազում է խառնուրդի մէջ իմանալու, թէ ինչ հետեւանք է ունեցել իր հարուածը, եւ պէտք չէ՞ արդեօք երկրորդը կրկնել: Այսպէս նա գրում է, որ հարկաւոր է գեղեցկի ճաշակը տարածել ամբոխի, տգէտ, կոպած ամբոխի ստորին խաւերի մէջ: Ահա այդ նպատակով 1854—58-ին, չորս տարի շարունակ, չափահասների դպրոցում դասախօսում է, աշխատելով անհմուտ, անկարող եւ կոշտ ձեռներին սովորեցնել պէյզաժներ նկարել: Իր սեփական միջոցներով եւ մի քանի համակրողների օժանդակութեամբ 1876 թ. Շէֆֆիլդի շրջակայքում հիմնում է մի միւզէ, գեղարուեստի ընտիր օրինակներով, որպէսզի Շէֆֆիլդի երկաթի գործարաններում աշխատող բանւորները կարողանան էսթէտիքական զուարճութիւն ստանալ, կարողանալ հասկանալ գեղեցիկը:

Երբ 1869-ին Ռօսկինը հրաւիրվում է Օկսֆորդի համալսարանում գեղարուեստի ամբիոնը գրաւելու, նա անմիջապէս ձեռնարկում է մի ժողովածու գեղարուեստի զանազան ճիւղերին վերաբերեալ գործերից, եւ 1872 թ. նա Օկսֆորդում հաստատում է իր միւզէն. իր սեփական գումարից նուիրում է համալսարանին 125 հազար ֆրանկ, նկարչութեան դասատուի վարձատրութեան համար: Այնուհետեւ 13 տարի շարունակ Մեծն Բրիտանիայի մտաւոր կենտրոնում աշխատում է պահպանել գեղեցկի կուլտը, մինչեւ որ հակառակ նրա կամքի սկսում են համալսարանում ողջ կենդանիների անդամահատութիւն կատարել. այն ժամանակ վրդովված այդ երեւոյթի դէմ՝ նա հրաժարվում է, որովհետեւ չէ կարողանում հանդուրժել այս տգեղ եւ անսիրտ վարմունքը, որ իր կարծիքով բարբարոսութիւն լինելով հանդերձ անօգուտ է գիտութեան համար, որովհետեւ այնքան գիտականներ նոյնը չեն արել. անօգուտ է եւ գեղարուեստի համար, որովհետեւ յունական մեծ քանդակագործները նոյն-իսկ անատոմիա չը գիտէին:

Բայց ինչ կարելի էր անել միայն միւզէներով գեղասիրական ճաշակի զարգացման համար, երբ բնութիւնը ամեն օր զրկվում է իր իսկական զարդերից շնորհիւ արդիւնագործութեան, հանքերի, որոնք ջնջում են բուսականութիւնը երկրի երեսից եւ սեւ ծխով պատում երկինքը: Եւ ահա Ռօսկինը Վեստմօրէլանդում ձեռնարկում է յանդուգն փորձ, որ աշխատաւորներին դուրս քաշէ գործարաններից. Նա հիմնում է ձեռքով կտաւ գործելու մի արհեստանոց, եւ բազմաթիւ գիւղացի աղջիկներ, անգործ կանայք աշխատում են այնտեղ: Պատրաստված կտաւը յատկութիւնով աւելի բարձր է լինում գործարաններում շինածից, եւ շատ անգամ աղջկանց օժիտի մէջ այդ կըտաւից կտորներ ունենալը համարվում է մի աչքի ընկնող գրաւիչ երեւոյթ:

Լաքսէում հաստատում է բուրդ գզելու մեքենաներ, որոնք շարժվում են քամու ուժով. գիւղացիները չորս կողմից բերում են իրանց ոչխարի բուրդը եւ այնտեղ գզել տալիս ա-

մրկ կերպարանքով ինչպէս այժմ Մենք, եւրոպական ցամաքի բնակիչներս, [illegible]

[illegible]

Մենք սկզբից եւեթ սկզբունքով բողոքել ենք այս պատերազմի դէմ, որովհետեւ նա նախ եւ առաջ անարդար է եւ երկրորդ— [illegible]

[illegible]

ցել ենք, որ ջինգօիզմի քաղաքականութիւնը հակազգային է. ապացուցել ենք, որ Անգլիան ոյժ չի ունենայ առաջ վարել այդ քաղաքականութիւնը եւ անխուսափելի կերպով կոչնչանայ: Ես արդէն ծեր եմ, ուստի չէի կարծում, թէ կայսրութեան կործանումը կը կատարուի իմ կենդանութեան ժամանակ: Բայց կուրացած պետական մարդիկ եւ մամուլի մէջ կռւող ջինգօները, ըստ երեւոյթին, նպատակ են ընտրել չտապեցնել վախճանը: Արդեօք մենք այժմ ներկայ ենք վերջի սկզբին, թէ դեռ ժամանակ կայ ապաշխարելու: Դա շատ կարեւոր հարց է:

Ծեր պրօֆէսօրի այս բողոքը տպված էր այն ժամանակ, երբ անգլիացիները ջարդվում էին շարունակ: Այժմ ջինգօները կարող են ասել, թէ իրանք յաղթեցին եւ Անգլիան տրանս-

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻՑ ՎՆԱՍՈՒԱԾՆԵՐԻ ՕԳՏԻՆ

[illegible]

Գ. Աւետեան, Վ. Քերպէլեան—50-ական կ., Ղ. Քերպէլեան, Ս. Թաշջեան—25-ական կ., Ա. Քիւլլեան, Կ. Պօղոսեան, Յ. Գալստեան, Գ. Պօղոսեան, Ե. Տէփէլեան—20-ական կ., վեց երեխաներ միասին 89 կոպէկ: 2) Աթարա գիւղից. տ.տ. Նազլու Թաշջեան, Հռիփսիմէ Քէօսէեան, Սաբեր Զօլաքեան, Սուլթան Քէօսէեան—1-ական ր., Մարթա Քէօսէեան, Աննա Գալայճեան—50-ական կ., Եւա Փալաչեան, Ծաղիկ Եայլեան—20-ական կ., պ.պ. Վ. Զօլաքեան, Յ. Յովակիմեան, Ն. Թօրլաքեան—5-ական ր., Վ. Գախուարզեան, Ա. Ճանարզեան, Ս. Զօլաքեան, Կ. Գահվէջեան, Յ. Եայլեան, Յ. Ճանարզեան, Ե. Սէֆէրեան, Յ. Գալայչեան, Կ. Սիմաւօնեան, Ս. Գալայչեան, Յ. Գալայչեան, Ս. Քէօսէեան, Մ. Ճանարզեան, Յ. Յովակիմեան, Ա. Զէփնիեան, Յ. Գահրիմանեան—1-ական ր., Յ. Զօլաքեան, Մ. Գախուարզեան, Տ. Թաշչեան, Յ. Արզումանեան, Յ. Զամեան, Յ. Սարեան, Յ. Պըյըգլեան, Յ. Գալայչեան, Ն. Զէփնիեան. Յ. Մալխասեան—50-ական կ, Ա. Զօլաքեան, Կ. Զօլաքեան—25-ական կ., Ա. Գալայչեան 20 կ., տաս երեխաներ միասին 42 կոպէկ: (Հանված է ճանապարհածախս 28 կ.):

Արմաւիրից՝ Ս. Շահմնեանից 50 րուբլի, որ նուիրել է եկեղեցական երգեցիկ խումբը:

Եօլաթանից՝ (Անդրկասպեան երկիր) Ղուկաս Տէր-Ստեփանեանից 51 ր. 40 կ., որ հաւաքված է զանազան անձերից:

Բալախանիից՝ «Արարատ» նաւթահանքի ծառայողներից 20 րուբլի: Նուիրատուներն են. Մ. Սողոմոնեան 3 ր. 36 կ., Ս Մելիքսէթեան, Мешади Гаджи Ашумовъ—2-ական ր., Մ. Գրիգորեան, Գ. Ներսէսեան, Տ. Մատինջեան, Мехти Кербалай Джабаръ-оглы, Ս. Սողոմոնեան—1-ական ր., Գ. Մելիք-Աղամիրեան 1 ր. 10 կ., Ա. Տէր-Մինասեան 50 կ., Ս. Թումանեան 40 կ., Ս. Աւագեան, Կ. Ոսկանեան, Մ. Տէր-Աստուածատրեան, Յ. Սարգիսեան, Абдулла Рустамъ-оглы, Оруджъ Джабаръ-оглы—25-ական կ., Ի. Համբարձումեան 26 կ., Ахмедъ Молла Али-оглы 23 կ., С. Чиликовъ, Мусаибъ Молла Курбанъ-оглы, Молла Гасумъ Рустамъ-оглы, Хальфа Мустафа-оглы Рустамъ Иса-оглы, Эйвазъ Элiасъ-оглы, Алирадъ Гасан-оглы, Гашимъ ГусейнъАли-оглы, Биніатъ Молла Сафаръ Али-оглы—20-ական կ., Գ. Յակոբեան, Мамудъ Садыхъ-оглы, Гамидъ Ирза-оглы, Мешади Касумъ Имамъ Кули-оглы. Վ. Յակոբեան, Али Ахмедъ-оглы, Бахишъ Маммедъ Али-оглы, Мовла Кули Махмудъ-оглы, Շ. Սարգսեան, Аллахъ Кули Заманъ Ханъ-оглы, Салекъ Маммедъ Али-огли, Хазратъ Аллахверди-оглы, Բ. Լալազարեան, Байрамъ Махмудъ-оглы, Курбанъ Достъ Мамъ-оглы, Аманъ Абасъ-оглы, Ага Мамедъ Абасъ-оглы —10-ական կ., Ա. Աղաջանեան, Ага Баба Ханъ-оглы, Բ. Ղազարեան—5-ական կոպէկ:

Ընդամենը 237 րուբլի 68 կոպ.:

Մինչեւ այժմ ստացել ենք 26,570 ր. 89½ կոպէկ, երեք ոսկի ռուպի եւ 50 իտալական լիրա: Ուղարկել ենք 25,000 րուբլի, 3 ոսկի ռուպի եւ 50 իտալական լիրա: Մեզ մօտ մնում է 1570 ր. 89½ կ.:

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Թիֆլիս, փետրվարի 22-ին

Կարդալով «Մշակի» № 31-ի մէջ, որ Մնացեան եղբայրները 100 րուբլի են նուիրել Մուշի սովեալներին՝ ես եւս ուղարկում եմ խմբագրութեանդ 5 ր. 40 կ. եւ խնդրում եմ այդ գումարից 3 ր. 40 կ. յատկացնել Մուշի սովեալներին, իսկ 2 րուբլին ուղարկել պ. Գ. Ջանշեանին՝ Թիւրքիայում բացված ռուս-հայկական որբանոցներին յատկացնելու համար: Այդ փոքրիկ նուիրատուութիւնը հանգանակված է հետեւեալ անձինքներից. Ա. Օհանեան 1 ր., Սանդրօ 1 ր., կօշկակար Մ. 40 կ., Յարութիւնեան 30 կ., Дилевскiй 30 կ., Ս. Մուսայէլեան 60 կ., վանեցի մշակ Պետրոս 20 կ., Ոմն 60 կ., օր. Լուսիկ 1 ր.:

Ա. Օհանեան

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Վերին Քախսի գիւղ, յունվարի 28-ին

Անցեալ տարի մի պարոն 50 րուբլի նուիրեց («Մշակ» № 46) հանգուցեալ ի. Մէլիք-Հայկազեանցի յիշատակին՝ մեր գիւղի եկեղեցու համար անօթներ գնելու: Այս օրերս այդ անօթները պ. Գ. Սինանեանցի ձեռքով ստացվեցին մեր եկեղեցում, այն է մի սկիհ, մի մաղզմայ, երկու հատ կանթեղներ և երկու հատ գրակալներ: Արծաթէ իրերի վրա արձանագրված է «ի յիշատակ ի. Մէլիք-Հայկազեանցի»: Մեր ազգասէր եկեղեցու ծխականները իրանց սրտագին շնորհակալութիւնն են յայտնում նուիրողին, Գ. Սինանեանցին, որ յանձն առաւ գնելը, և «Մշակի» յարգելի խմբագրութեան, որի ձայնը միշտ լսելի է լինում:

Երէցփոխ՝ Եգոր Գալուստեանց

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Այսօր, հինգշաբթի, փետրվարի 24-ին, Թիֆլիսի նահանգապետի բնակարանում նշանակված է երկրաշարժից վնասվածներին օգնող գլխաւոր մասնաժողովի նիստը: Սկիզբն է 8 ժամին երեկոյեան:

—

Թիֆլիսում, փետրվարի 21-ին վախճանված Յովսէփի Ամիրեանց թողել է կտակ, որով իր հարստութեան մի նշանաւոր մասը յատկացնում է բարեգործական նպատակի: Հանգուցեալի կարգադրութեան համաձայն 20,000 րուբլի յատկացվում է երկու որդեգիր պահելու ռուսաց համալսարաններում, որոնցից մէկը պէտք է փոխադրվի կովկասեան համալսարան, երբ նա բացվելու լինի: Այդ որդեգիրներից մէկը պէտք է լինի հանգուցեալի անունով, միւսը նրա եղբայր հանգուցեալ բժիշկ Սօլօմոն Ամիրեանի անունով: Մնացած հարստութեան որոշ տոկոսը նոյնպէս պէտք է բաժանվի զանազան բարեգործական հաստատութիւններին: Ամիրեանցի թողած հարստութիւնը կազմում են մի տուն Սօլօլակում, 12 խաղարկական տոմս եւ 53 բաժին Կովկասեան դեղագործական ընկերակցութեան մէջ:

—

Լրագիրների ասելով, Կովկասից դէպի Մէքքա ճանապարհ ընկած մահմէտական ուխտաւորները Կ. Պօլսում ներկայ են գտնվել Սելամլիկի հանդէսին մզկիթում: Սուլթանը տուել է նրանց պարգեւներ եւ հրամայել է, որ նրանց Մէքքա հասցնեն ձրիաբար:

—

Առաջիկայ ամառը մեր երկիրն այցելելու են շատ ճանապարհորդական խմբեր՝ գիտնական եւ ուղեւորական նպատակներով: Ամերիկացիների մի խումբ, բաղկացած 20 հոգուց, մտադիր է նախ այցելել Պարիզի ցուցահանդէսը եւ ապա ճանապարհորդել Եւրոպայի եւ Ասիայի զանազան մասերը, որոնց թւում եւ Անդրկովկասը:

—

Այս տարվայ ապրիլ ամսին Թիֆլիսում ըսպասվում է արդարադատութեան մինիստր Ն. Վ. Մուրավեօվ: Բացի Կովկասից, պ. մինիստրը մտադիր է այցելել նաեւ Անդրկասպեան երկիրը:

—

Բարձրագոյն հաստատված յանձնաժողովի կողմից յայտարարված է, որ Պորտուգալիան անվտանգ է ժանտախտի կողմից, իսկ վտանգաւոր է ճանաչված Արաբիայի ծովեզրում գտնվող Ադէն նաւահանգիստը:

—

Նորից պարտք ենք համարում յիշեցնել Րաֆֆիի ժառանգներին, որ մենք շարունակ ստանում ենք գանգատներ զանազան տեղերից, թէ փող են ուղարկել Րաֆֆիի հեղինակութիւննե-

---

ռանց քաղաքների մեծ գործարանները գնալու: Հետաքրքիրն այն է, որ Րօսկինը թոյլ է տալիս մեքենայ արդիւնաբերութեան մէջ միայն այն պայմանով՝ որ այդ մեքենան շարժվի բնական ուժով—ջրով եւ քամիով, որոնք արուեստականօրէն չեն ստացվում, ինչպէս գոլորշին, որը նա ատելով ատում է:

Րօսկինն այն անձերից չէ, որոնք ինչպէս վատ քահանաները՝ «գնում են ճաշի հարուստների մօտ եւ քարոզում են աղքատներին». Նա իր սեփական կեանքն էլ ենթարկում է իր քարոզած էսթէտիկի օրէնքներին. [illegible]

[illegible]

Դեռ քսան տարեկան հասակում, երբ նա արդէն գրել էր իր «Sesame et les Lys» [illegible]

իր սեփական տպարանը գիւղում: Այդ տպարանում աշխատում էր ինքը իր աշակերտների հետ: Մի եւ նոյն ձեռքերը, որոնք տպում էին գրքերը եւ կապում՝ մի եւ նոյն ժամանակ ուսումնասիրութիւններ էին գրում Րօսկինի դօկտրինների մասին եւ պատրաստում էին գրքերի նկարները: Ուշագրաւն այն է, որ այս դէպքումն էլ նա մնում է հաւատարիմ իր սկզբունքին, որովհետեւ վաստակի տենչը չէ որ նրան դրդում է տպարան հիմնել, այլ այն, որ նա գտնում է, թէ քաղաքների հսկայ տպարանների [illegible]

II

[illegible]

կին կամ միւսին նմանելու. հետաքրքիրն այն է, որ ինքը Տօլստօյի մասին ասել է, որ «նա մեր դարի ամենամեծ մարդկանցից մէկն է եւ նա կը լինի իմ յաջորդը»: Էսթէտիկի իր թէօրիան նա դնում է այնպիսի փիլիսոփայական հիմունքների վրա, որոնք տարբերվում են միանգամայն զգայականութեան վրա հիմնված փիլիսոփայութիւնից եւ աւելի մետաֆիզիք բնաւորութիւն ունեն: Այսպէս նա ասում է. «Մեզ համար ծաղիկն է սերմի վերջնական նըպատակը, եւ ոչ թէ սերմը ծաղկի. սերմի raison d'être-ը ծաղիկ առաջ բերելն է, [illegible] (tubercule) [illegible]

նակակից մեթօդի, որ այս յաջորդական ծագումը նկատում է որպէս շարժումն կամ թըրթիռ (vibration)՝ մարդկային բարօրութեան ծառայող ամեն մի արուեստ, մարդկութեան ամենաբարեկեցիկ վիճակները եւ կարգերը մինչեւ այսօր հիմնված են եղել միշտ իր Միտերի երկիւղի վրա (որ անկասկած է) եւ իր Անձնականութեան վրա (որ հաւանական է)...»

Այս բոլորով հանդերձ չարաչար սխալ կը լինէր մեզադրել գեղեցկութեան առաքեալին կանխակալ դօգմատիզմի մէջ. կրօնական հար- [illegible]

(Կը շարունակուի)

րի համար, բայց գրքերը չեն ստանում եւ նոյնիսկ ոչինչ պատասխան էլ չեն կարողանում իմանալ։ Հրաւիրում ենք համգուցեալ վիպագրողի ժառանգներին աւելի ուշադիր լինել դէպի ընթերցող հասարակութիւնը. գրքեր տարածելը առանց այդ էլ հեշտ չէ մեր մէջ. ինչ կը լինի, եթէ գնողների դժգոհութիւնն էլ աւելանայ այդ դրութեան վրա։

—

Թիֆլիսում կազմակերպվում է մի ակցիոներական ընկերութիւն, որի նպատակն է լուցկիի եւ փայտեղէն ապօյկի գործարաններ բանալ։ Ընկերութեան հիմնական դրամագլուխը 600,000 րուբլի է եւ բաժանված է 2,400 ակցիայի, իւրաքանչիւրն 250 ր. արժողութեամբ։

—

Ֆրանսիական բարեգործական ընկերութեան սովորական պարահանդէսը, որ կայացաւ փետրվարի 21-ին Թիֆլիսի «Կրուժօկում», գրաւել էր հիւրերի մեծ բազմութիւն։ Երեկոյթի զուտ արդիւնքի մասը յատկացրված է Ախալքալաքի գաւառում երկրաշարժից վնասվածների օգտին։ Պարահանդէսն աշխոյժ եւ ուրախ անցաւ։ «Կրուժօկի» երկու դահլիճն եւս գեղեցիկ զարդարված էին բոյսերով եւ նրանց մէջ շինված էին շքեղ կիօսկներ՝ քաղցրեղէն ծախելու համար։ Թատրոնի բեմի վրա, որ զարդարված էր ֆրանսիական եւ ռուսաց դրօշակներով, դրված էին զանազան առարկաներ։ Իւրաքանչիւր քաղցրեղէն առնողի տրվում էր որ եւ է ընծայ այդ առարկաներից։ Ընդհանուր արդիւնքը 1500 րուբլուց աւելի էր։

—

Մեզ խնդրում են տպագրել հետեւեալը. «Մշակի» 29 համարում գրված էր, թէ Բագւում պրիստաւ Պրոկոպովիչը բանտարկեց ինժեներ-տեխնօլօգ Մ. Տէր-Ղեւոնդեանցին։ Բանտարկել են ոչ թէ Տէր-Ղեւոնդեանցին, այլ Մ. Ն. Ղեւոնդեանցին, ինժեներ-տեխնօլօգ, Յովսէփ Թումայեանի կերօսինի գործարանի կառավարիչին»։

—

ՇՈՒՇՈՒՑ մեզ գրում են. «Ինչպէս լսեցինք, նահանգական իշխանութիւնը վաղուց հաստատել է մեր դումայի այն որոշումը, որով նախկին Բարեգործական ընկերութեան գրադարանը անցնում է քաղաքին։ Սակայն մինչեւ օրս գրադարան-ընթերցարանը չէ բացվում, չը նայած որ այդ հիմնարկութեան նոյն-իսկ կարճժամանակեայ փակումը զգալի է դարձնում ընթերցասէր դասակարգի անել դրութիւնը։ Գրադարան-ընթերցարանի բացման ուշացումը բացատրվում է նրանով, որ դեռ հարկաւոր է դիմել պատշաճաւոր իշխանութեանը՝ բանալու թոյլտուութիւն ստանալու համար։ Քաղաքային վարչութիւնը հոգացել է այդ մասին, թէ դեռ այսուհետեւ պիտի հոգայ,—այդ չը գիտենք։ Միայն այս կասենք, որ եթէ քաղաքը ուշացրեց գրադարանի բացումը, այն ժամանակ, համաձայն Բարեգործական ընկերութեան որոշման, գրադարանը իր ամբողջ ունեցածով այժմեան ժամանակաւոր բնակարանից պիտի փոխադրվի թեմական դպրոցը՝ վերջինիս «ի պահեստ» տրվելու համար»։

—

ԲԱԹՈՒՄԻՑ մեզ գրում են. «Փետրվարի 12-ին, վանեցի եւ էրզրումցի մի քանի հայ պանդուխտների մէջ տեղի ունեցաւ մի վերին աստիճանի ցաւալի դէպք։ Սահակ հայրապետի տօնի առիթով, մի քանի վանեցիներ կատարում են իրանց ընկեր Սահակ անունով մի մարդու տօնախմբութիւնը. ի հարկէ, առանց կոնծաբանութեան չէր կարելի, եւ երբ որ լաւ տաքանում են՝ գինետնից գալիս են Կուրտչիանի սրճարանը, որտեղ մոմեր վառելով սկսում են երգել. չանցած $^1/_2$ ժամ, դարձեալ նոյն սրճարանն են գալիս մի խումբ էրզրումցիներ, ոչ պակաս հարբած առաջիններից։ Վերջինները պահանջում են առաջիններից՝ ընդհատել երգեցողութիւնը, բայց նրանք յամառութեամբ շարունակում են իրանց երգը, եւ ահա գինեմոլների մէջ առաջ է գալիս կռիւ, որն առանց զոհի չէ անցնում։ Էրզրումցիներից մէկը քաշում է ատրճանակը, բայց ներկայ եղողները հանգստացնում են նրան. յետոյ մի ուրիշը, մերկացրած դաշոյնով յարձակվում է մի խեղճ վանեցի սափրիչի վրա, որը, ինչպէս պատմում են ներկայ եղողները, գործի մէջ խառն չէ եղել. նա կամեցել է փախչել, բայց Բաբելոնի խառնակութեան ձեւ ստացող սրճարանը դիւրութիւն չէ տալիս նրան հոգին ազատելու. նա ուղղակի կպչում է պատին առանց շարժվելու։ Բայց չարագործը, գազանային կրքով լցված, դաշոյնի մի անհելի հարուածով վայր է գլորում նրան, եւ մի ուրիշի էլ վիրաւորում է ատրճանակի հարուածով. երկու վիրաւորվածներին հիւանդանոց են տանում։ Դաշոյնի հարուած ստացողը խակոյն մեռնում է. իսկ միւսը, որ գնդակի հարուած է ստացել, հիւանդանոցում պառկած է. վերջը չարագործին էլ գտնում են իր սենեակում քնած, եւ նա հիմա բանտարկված է։ Հաստատ աղբիւրից իմացանք, որ երգելն արգելելը միայն պատրուակ է եղել։ Ճիշդ իրողութիւնն այսպէս են պատմում. էրզրումցի մի երիտասարդ սիրահարվել է մի աղջկայ վրա եւ տեսել է որ վանեցիներից մէկն իր սիրածի հետ խօսում է, ուստի յարմար առիթ փնտռելով գալիս է այդտեղ եւ փոխանակ նրան սպանելու, սպանում է դժբախտ սափրիչին, թողնելով նրա բազմանդամ ընտանիքը ծանր դրութեան մէջ»։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻՑ

—

Նոր-Ջուղա, յունվարի 18-ին

Տեղիս նորահաստատ թատերասիրաց ընկերութեան նախաձեռնութեամբ, Նոր տարու եւ հետեւեալ գիշերները ներկայացվեցին «Պէպօ» եւ մի պարսկերէն պիէս։ Ուրախալի մի երեւոյթ է, որ առաջին անգամը լինելով, այս ներկայացումին մասնակցեցին նաեւ օրիորդներ, որոնք իրանց կարողացածին չափ փայլ տուեցին ներկայացմանը. բայց մի բան նկատելի է, որ թատերասիրաց ընկերութեան մասնախումբը տակաւին լաւ չէ ուսումնասիրած, թէ արդեօք ինչ տեսակ պիէսներ կարող են նպատակայարմար լինել։ Տեղական բոլոր հանգամանքները ի նկատի ունենալով հանդերձ, մուտքը, լսում ենք, շատ գոհացուցիչ չէ եղած։

Նորընծայ Խորէն աբեղայի առաջարկութեամբ եւ երկսեռ ուսումնարանների հոգաբարձութեան հաստատութեամբ եւ աջակցութեամբ Ծննդի եւ հետեւեալ երեկոներին կենտրօնական ուսումնարանի սրահի մէջ տեղի ունեցաւ մանկական երեկոյթ եւ տօնածառ, որոնք բաւականին աջող անցան։

Լսում ենք, որ նուիրակ հայր Ցակոբջանեան Սինկափուռ քաղաքում 1085 դօլար է հանգանակել ի նպաստ օրիորդաց դպրոցի եւ հոգեւոր դպրանոցի. նա մտադիր է գնալ նաեւ Դանգուն, Մանտլէ եւ յետոյ Կալկաթա։ Ջաւայի այն քաղաքներում, ուր եկեղեցիներ չը կան եւ տարիներով հայ քահանայ եւս չեն տեսնում, հայր Ցակոբջանեան հայերին նոյնպէս մխիթարել է ժամասացութեամբ, հաղորդութեամբ, մկրտութեամբ եւ այլն, այնպէս որ բոլոր ջաւահայերը խիստ գոհ եւ շնորհակալ են մնացած նրա այցելութիւնից եւ շրջագայութիւնից։

Անցեալ հինգշաբթի օրը Սպահանի «Մամէդ-Սադէղ-խան» կոչված քարավանսարան, կապար շարողների անզգուշութեան պատճառով, կրակ առաւ եւ մի մասն այրվեց. այրված են բաւական քանակութեամբ շաքար եւ նաւթ. ամբողջ վնասը հաշւում են իբր 30,000 ղրանի։

Մինչդեռ ուրիշ տեղերից հացի պակասութեան լուրեր ենք ստանում՝ այստեղ, շնորհիւ Շահի եղբայր Զէլլէ-Սօլթանին, հացի առատութիւն կայ եւ քաղաքն ըստ ամենայնի խաղաղ է. ցորենի խալվարը 90 ղրանի է ծախվում եւ լաւ հացի լիտրն (Շահի լիտր) 2 ղրանով է վաճառվում։

Այս տարի Սպահանի նահանգում ծխախոտը փչացաւ անձրեւի պատճառով եւ հետեւաբար գինը բաւական բարձրացաւ. տեղիս ծխախոտի ընկերութիւնը, որն անցած տարիները 50—60,000 անգլիական ոսկու արժողութեամբ ծխախոտ էր առնում՝ տակաւին ոչինչ չէ գնում եւ յայտնի էլ չէ թէ արդեօք կը գնէ թէ ոչ։

Տեղս քանի ժամանակից ի վեր «Իսլամիէ» անունով մի պարսից ընկերութիւն է հաստատվել, որի նպատակն է Եւրոպայից մեքենաներ բերել տալով այստեղ «ղօմաշ» գործել տալ եւ ծխախոտ ու աֆիօն արտահանել Եւրոպա եւ ուրիշ տեղեր։ Նոր-Ջուղայեցի

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

—«Local Anzeiger» լրագրի զինուորական աշխատակից գեներալ մայօր Շմելինգ, որի յայտնած կարծիքները անգլօ-տրանսվաալեան պատերազմի մասին շատ անգամ արդէն հաստատվեցին փաստերով, ապացուցանում է հիմա, թէ Կիմբերլէյի արշաւանքով անգլիացիները վատացրին իրանց դրութիւնը թշնամու վերաբերմամբ։ «Ի՞նչ կարող են այժմ ձեռնարկել անգլիացիները, հարցնում է Շմելինգ։ Արշաւանք դէպի Բլումֆօնտէն։ Բայց դա կը տանէ նրանց դէպի ամայի, արեւակէզ եւ անջրդի անապատ, ուր չը կայ ոչ մի ստուեր, ուր ամբողջ ստմնեակ մղոնաւոր տարածութիւններ ծածկված են մի ոտնաչափ բարձրութեամբ կպչուն թփերով եւ մացառուտներով, ուր խորունկ ձորեր եւ բարձր ու սրածայր ժայռեր զանազան ուղղութեամբ կտրատում են երկիրը։ Պրետօրիայում եւ Բլումֆօնտէնում գոհութեան մաղթանքներ կը կատարէին, եթէ յայտնի լինէր, որ Րօբէրտս հասել է Էմմաուս. միայնակը կը լրացնէին արեւի կիզիչ ճառագայթները եւ անընդհատ յարձակումները։ Կանգ առնել Կիմբերլէյի մօտ։ Դա հասկանալի կը լինէր, եթէ Րօբէրտս մտադրութիւն ունենար կենտրօնացնել այնտեղ իր ձեռքի տակ գտնվող բոլոր զօրքերը ապագայ յարձակողական առաջընթացութեան համար։ Բայց այդ տեսակ ծրագիրը անիրագործելի է, որովհետեւ 60 հազար մարդուց բաղկացած բանակը չափազանց դժուար է կերակրել վերեւ նկարագրած տեղում։ Իսկ եթէ գնալ դէպի Պրետօրիա՝ այն ժամանակ դժուարութիւնները եռապատկվում են ճանապարհի երկարութեան պատճառով։ Կանգ առնել եւ սպասել, թէ չեն բարեփոխվի արդեօք հանգամանքները հարաւում կամ նատալում՝—կը նշանակէ աջակցել թշնամու մտադրութիւնների իրագործմանը, որին շատ ձեռնտու է կուել անգլիական զօրքի բաժան-բաժան եղած մասերի հետ։ Գնալ Օրանժեան գետով դէպի վեր։ Այդ արշաւանքի հետեւանքը կը լինէր նահանջ դէպի Դէ-Աար եւ անգլիական զօրաբաժինների անդամահատումն երկար ժամանակով։ Լէդիսմիթի մօտ կատարվող եղելութիւնները չեն կարող ոչ մի ներգործութիւն ունենալ այս ենթադրութիւնների վրա։ Այնտեղ կամ դեռ եւս կանգնած է գեներալ Ժուբէր, կամ արդէն իր գլխաւոր զօրքերով հասել է Բլումֆօնտէն եւ Տուգելայի վրա թողել իր դիմակը միայն։ Առաջին դէպքում գեներալ Բուլլերին սպասում է նոր պարտութիւն. ժամանակին երեւալ նա չէ կարող, որովհետեւ նա պէտք է անցնէ 600 քիլօմէտր տարածութիւն, պէտք է անցնի Դրակօնի լեռների նեղ կիրճերով եւ ապա թշնամու երկրով։ Ո՛ր կողմից էլ նայելու լինենք, ոչ մի տեղից անգլիական զէնքի համար մի տանելի ելք չէ երեւում»։

—«С. Пет. Вѣд.» լրագրում կարդում ենք. «Ինչպէս հաղորդում են Բուխարէստից Բեռլինի լրագիրներին, Ֆեդօվսկուն սպանողները պնդում են, թէ սպանվածի մասնութեամբ՝ Թիւրքիայում հարիւր բօլգարներ զարհուրելի տանջանքներից յետոյ մահուան պատիժ են կրել։ Ձերբակալվածներից մէկը ասում է, թէ թիւրքերը սպանել են նրա ծնողներին, եղբայրներին եւ քրոջը։ Դրանից յետոյ նա սպանել է երեք թիւրք։ Քննութեան մանրամասնութիւնները, իբր թէ, հաղորդվում են իշխան Ֆերդինանդին՝ Կարլ Թագաւորի առանձին թոյլտուութեամբ։ Որովհետեւ մեղադրվողներից մի քանիսը սպանութիւններ են կատարել նաեւ բօլգարական հողի վրա, ուստի բօլգարական կառավարութիւնը, իբր թէ, պահանջել է, որ մեղադրվողներին յանձնեն իրան, բայց Ռումինիան մերժել է այդ։

—Կ. Պօլսից գրում են «Allg. Zeit.» լրագրին. «Մօտ երկու տարի սրանից առաջ սուլթանի խորհրդականներից մէկը ներկայացրեց նրան մի զեկուցում, որի մէջ ցոյց տալով այն վտանգը, որ կարող է հասնել Թիւրքիային Կովկասի կողմից, խորհուրդ էր տալիս աւելացնել պետութեան զինուորական ույժերը Ռուսաստանին սահմանակից վիլայէթներում։ Այս խորհուրդը կատարվեց մասամբ միայն, մինչդեռ բոլոր ներքին անկարգութիւնները, որոնք կարող էին առիթ տալ ռուսաց միջամտութեան, պահպանվեցին ամենայն բարեխղճութեամբ, եթէ միայն այս դէպքում թոյլատրելի է գործ ածել «բարեխղճութիւն» խօսքը։ Քրդերի կամայականութիւնը, հալածանքը ընդդէմ հայերի, զինուորական ծառայութիւնից ազատման ապօրինի անխիղճ հաւաքումն հայ համայնքներից, որի մասին ամենացաւալի տեղեկութիւններ են հաղորդվում, հայերի անվերջանալի գաղթականութիւնը դէպի Կովկաս... այս ամենը մնում է նախկին դրութեան մէջ, առանց մազաչափ անգամ պակասելու։ Սրա վրա աւելացաւ անատօլիական ը կերութեանը տուած Բաղդադի երկաթուղու շինութեան արտօնութիւնը, իսկ սա (թէկուզ ինչ էլ որ խօսեն այս մասին Ռուսաստանում) մի հանգամանք է, որ կարող է նպաստել Թիւրքիայի ուժեղացմանը, եւ հետեւաբար վնասակար է ռուսաց աւանդական քաղաքականութեան համար։ Ռուսաց դիպլօմատիան՝ ի նկատի առնելով այս փոփոխութիւնը իրերի նախկին դրութեան մէջ, պահանջեց, որ Փոքր-Ասիայի հիւսիսային մասում ոչ մի երկաթուղի չը շինվի առանց Ռուսաստանի համաձայնութեան։ Այս պահանջի եւ գերմանացիների կողմից Բաղդադի երկաթուղային արտօնութիւնն ստանալու համար գործ դրած ջանքերի մէջ մեծ զանազանութիւն կայ։ Ռուսաց պահանջը համահաւասար է Թիւրքիայի գերագոյն իրաւունքների մէջ միջամտելուն, այն ինչ Բաղդադի երկաթուղին մի այնպիսի ձեռնարկութիւն է, որից շահ ունի նոյն ինքն Թիւրքիան։ Հէնց սրա մէջ է կայանում թիւրքաց կառավարչական շրջանների դժուարութիւնը, ուստի եւ նրանք ամեն ջանք գործ են դնում, որ ռուսաց պահանջի պատասխանի վարպետ ձեւակերպութեամբ, հնար եղածին չափ, մեղմացնեն այդ պահանջի մէջ թագնված վտանգը։

„ՄՇԱԿԻ“ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

—

22 փետրվարի

ԿԱՊՇՏԱԴՏ։ Անգլիական մի ուժեղ զօրաբաժին գնում է Կիմբերլէից դէպի հիւսիս։ Ենթադրում են, թէ Վաալ գետի անցքը Ֆօրտին-Ստրիմսի մօտ, այնտեղ, ուր կամուրջը քանդված է, զօրքը ստիպված պէտք է լինի կռւով առնել։

ԼՕՆԴՕՆ, Պատերազմի դաշտից ստացված են հետեւեալ տեղեկութիւնները։

Ստերկշտրոմ։ փետրվարի 22-ին։ Բօէրները երէկ հեռացան Ստրօմբէրգից։

Օսֆօնտէն։ Փետրվարի 20-ին։ Ֆրէնչի դիվիզիայի թնդանօթները այսօր ռմբակոծում էին թշնամու դիրքերը, որոնք գտնվում են գետի հիւսիսային կողմում։

Դօրտրեխտ։ Փետրվարի 22-ին։ Գեներալ Բրաբանտ այսօրվայ կռւում գլխովին յաղթեց բօէրներին։ Թշնամին իր թնդանօթներով եւ պաշարեղէնի սայլախմբով նահանջում է եւ ենթարկվում մեր կողմից հալածանքի։

Լէդիսմիթ։ Փետրվարի 20-ին։ Բերդապահ զօրքի մի մասը այսօր հետախուզութիւն կատարեց քաղաքի հիւսիսային կողմում եւ Իգիվօրտ բլրի յետեւում հանդիպեց բօէրների։ Տեղի ունեցաւ կռիւ, բայց անգլիացիները յարմար չը համարեցին յարձակում գործել։ Զօրքերը վերադարձան թեթեւ կորուստով, Իմբուլ՛վան սարից բօէրները տարել են բոլոր թնդանօթները։

Ստերկշտրոմ։ Գատէկրը մտաւ այսօր Ստրօմբէրգ, առանց դիմադրութեան հանդիպելու։ Բօէրները քանդել են դէպի երկաթուղու գիծը տանող ճանապարհները, բայց կայարանին վնաս չեն հասցրել։

ԼՕՆԴՕՆ։ Փետրվարի 21-ին Դօրտրեխտից գեներալ Բրաբանտի յաղթութեան մասին հետեւեալ մանրամասնութիւններն են հաղորդում։ Անգլիացիները կորցրին 5 թէ 6 մարդ եւ առան թշնամուց մի ամրութիւն, որով եւ բաւականաչափ լաւացրվեց իրանց դիրքը։ Բօէրները կռւում էին յամառութեամբ։ Անգլիացիները ստիպված էին ամեն մի քայլը առնել մեծ դժուարութեամբ։ Վերջապէս յաղթված բօէրները յետ քաշվեցին, տանելով իրանց հետ թնդանօթները եւ սայլախումբը։ Անգլիացիները երկու օրվայ ընթացքում կորցրին 30 մարդ, որոնցից 12-ը թէ 13-ը սպանված են։ Բօէրների կորուստի թիւը անյայտ է, բայց, երեւի, աւելի է, քան անգլիացիները։

Րօբերտս հաղորդում է Օսֆօնտէնից, թէ Բուլլէրի զեկուցման համաձայն՝ Նատալը համարեա ազատ է բօէրներից։ Բօէրները թողել են մի քանի հիւանդանոցներ հիւանդներով եւ վիրաւորվածներով։

ԿՕԼՍԲԷՐԳ։ Բօէրները դեռ եւս շարունակում են պաշտպանել Օրանժ գետի հարաւային ափին գտնվող բարձրութիւնները։ Մինչեւ այժմ ոչ մի կամուրջ չէ քանդված եւ գնացքները անարգելք հասնում են Աֆտերտէմգ, որ գտնվում է Կօլսբէրգի եւ Նօրվալ՛սպօնտի մէջ տեղում։

ՊԱՐԻԶ։ Ուզգէս գատարանի վճռաբեկ ատեանը հաստատեց առաջին ինստանցիայի դատավճիռը աբեղաների գործի վերաբերմամբ, որով իւրաքանչիւրը նրանցից ենթարկված էր 16 ֆրանկ տուգանքի եւ նոյնութեամբ թողեց դատավճռի այն մասը, որ վերաբերում է միաբանութիւնների արձակմանը, բայց թոյլ տուեց գործադրել Բերանժէի օրէնքը։

Կ. ՊՕԼԻՍ։ Անգլիական «Hittagonge» շոգենաւը ընդհարվեց ռուսաց ազատական նաւատորմի շոգենաւ «Կօստրօմային», որ անցնում էր Բօսֆօրից, ճանապարհորդներով եւ ծանրութիւններով բեռնաւորված, եւ նրան զգալի վնասներ պատճառեց։ Ծակված տեղի երկարութիւնը 18 ֆ. է։ Ճանապարհորդները վնասներ չը կրեցին։ Շոգենաւը անվտանգ դրութեան մէջ է։

23 փետրվարի

ԼՕՆԴՕՆ։ Համայնքների ժողովը ընդունեց բիւդժէյի մնացած յօդուածներն էլ, որոնց թւում եւ 34 միլիօն ֆունտ ստերլինգի փոխառութեան թոյլտուութիւնը։

ՄՕՍԿՎԱ։ Քննվում էր տոհմական պատուաւոր քաղաքացի Սավինովի կտակը ոչնչացնելու գործը, որով 250,000 րուբլի էր թողնված խեղճ հարսնացուների օգտին։

ԼՕՆԴՕՆ։ Համայնքների ժողովը մերժելով իրլանդացիների հակ-առաջարկը՝ 223 ձայնով 48-ի դէմ ընդունեց չայի ակցիզի յաւելումը։ Ծխախոտի, սիգարի, ոգելից ըմպելիքների եւ

գարեջրի ակցիզն աւելացնելու առաջարկութիւնն ընդունվեց ձայների մեծ առաւելութեամբ։

ԿԱՊՇՏԱԴՏ։ Պաարգէբէրգից այստեղ հասան 3600 գերի բօէրները։

ԴՕՐԴՐԷԽՏ։ Բրաբանդի զօրաբաժինը բօէրներից խլեց մի քանի սայլ, որոնցից մէկը բեռնաւորված էր Անրի Մարտինի հրացաններով. բացի սրանից խլված է մեծ քանակութեամբ տաւար ու ոչխար։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՑԱՅՏՆՈՒՄ Է

—

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ. N. Ուղարկեցէք երկու րուբլի։

Խմբագիր՝ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակիչներ՝ ԹԱԳՈՒՀԻ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ
ԻՍԱՀԱԿ ՄԷԼԻՔ-ԱՂԱՄԱԼԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԹԻՖԼԻՍԻ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ԲԺ. ՄԻԽԱՅԻԼ ԳԷԴԷՎԱՆՈՎԻ

Հիւանդներին ընդունում է ամեն օր, բացի կիրակի օրերից։

Առաւօտները՝

Վ. Ի. ՃԻՃԻՆԱՁԷ—ատամների հիւանդ. 8—10 ժ.
Գ. Գ. ՄԱՂԱԼՕՎ—Ներքին հիւանդ. 9—10 ժ.
Ն. Տ. ՄՈՒԼԻՆ—ականջի, կոկորդի և քթի հ. ամեն օր 10½—12 ժ.
Ե. Պ. ԳԱՈՒԴԷԼԻՆ—Ներքին և երեխաների հ. ամենայն օր ժ. 11—12, բացի շաբաթ օրերից։
Ա. Ն. ՇԱՏԻԼՕՎ—աչքի հ.—12—1 ժ.
Վ. Լ. ՄԱՐԿԵՎԻՉ—վիրաբուժական հ. 12—1 ժ. և երեքշաբթի օր 3—4 ժ.
Ի. Դ. ԲԷԳԹԱԲԷԳՕՎ—վեներական, մորթի և միզասեռ. հ. 1½—2 ժ.
Մ. Ա. ԳԷԴԷՎԱՆՕՎ—Նեարդային և ելեկտրոթէրապիա, 1—2 ժ.

Երեկոները՝

Դ. Ա. ԳԷԴԷՎԱՆՕՎ—Ներքին և երեխաների հ. (ծաղկահատութիւն) 5—6 ժ.
Ի. Ն. ԹՈՒՄԱՆՕՎ—կանանց և մանկաբարձական, 5—6 ժ.

Հիւանդանոցում գտնվում են մշտական մահճակալներ և բժշկական սենեակ խոշորացուցական և քիմիական հետազօտութիւնների համար։

Վճարը խորհրդի համար—50 կ. մնացածը պայմանով։ Նիկօլաեվսկայա փողոց, Վօրօնցօվի արձանի հանդէպ, տ. Սագինօվի, № 11

Հիւանդանոցի վերատեսուչ՝
0—27 Միխայիլ Գէդէվանօվ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
«Մ Ի Ջ Ն Ո Ր Դ»
(Посредникъ)

Դ. Ի. ԵՆԿԻՄՕՎԻՉԻ

Պուշկինեան պասաժ, Թամամշեվի քարվանսարայի հանդէպ։

Ծախվում են տներ, հողաբաժիններ՝ գործարաններ շինելու համար, քաղաքում եւ քաղաքից դուրս՝ գաւառներում։ Ամարանոցներ, նաւթային հողեր։ Մանրամասնութիւնների համար դիմել գրասենեակ։ № 2. 0—12

Ч И С Т Ы Й
КАКАО
БЛООКЕРЪ

ԿԱԿԱՕ
Թասը նստում է միայն 4 կոպ.
Բօլէնական պատրաստութիւն
Մաքուր և անխառն
բաց փոշի
Առաջարկվում է առողջներին և երեխաների համար։

ПИТАТЕЛЬ-
НЫЙ
НАПИТОКЪ

Միակ պաշտօնական ներկայացուցիչ՝ Թ. Ս. Վոֆչենիզի վաճառական ընկերութեան մէջ։
27—50

ԹԻՖԼԻՍԻ ԿՐՈՒԺՕԿ
Կիրակի, փետրվարի 27-ին,

Վ. Վ. ԼՈՒՆԿԵՎԻՉ

Կը կարդայ առաջին հրապարակական դասախօսութիւն երեխաների եւ աշակերտների համար

ՁԻՒՆԵՐԻ ԵՒ ՍԱՌՈՅՑՆԵՐԻ ԱՇԽԱՐՀՈՒՄ ՄԷՋ

Դասախօսութեան միջոցին ցոյց կը տրվեն պատկերներ մոգական լապտերով։

Սկիզբն է ուղիղ ցերեկվայ ժամի 12-ին

Տոմսակները Գ. Կ. Մեաանիկօվի մագազինում, Դվօրցօվայա փողոց, Խիգդեկէլի մագազինում և պավիլիօնում, իսկ դասախօսութեան օրը Կրուժօկում։
(հ. շ.) 1—2

ԱՄՍԱԿԱՆ 5 ՌՈՒԲԼՈՎ

Ֆրանսերէն լեզուի դասեր է տալիս մի անձնաւորութիւն, որ հիմնաւորապէս գիտէ ֆրանսիական լեզուն եւ երկար տարիներ ապրել է Պարիզում։

Հարցնել Նեմեցկի փողոցում, Րէալնի ուսումնարանից բարձր, տիկին Տիզէնհաուզէնի գուլպաների գործարանում։ (Нѣмецкая ул. выше Реальнаго училища, въ чулочномъ заведеніи Г жи Тизенгаузенъ). 1—3

Վաճառվում է
«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄՕՆՕԳՐԱՄՆԵՐ ԵՒ ԾԱՂԿԱԳՐԵՐ ՁԵՌԱԳՈՐԾԻ ՀԱՄԱՐ»
Հրատ. Բ. ԲԱՇԻՆՋԱՂԵԱՆԻ

ԳԻՆԸ 50 ԿՈՊ.

Դիմել՝ Петербургъ Технологическій институтъ. Г. Худабашяну. 1—5

Լոյս է տեսել
Ե. ԹՈՓՉԵԱՆԻ

◆ Ի Ս Լ Ա Մ ◆

Պատմական պատկերազարդ տեսութիւն։

ԳԻՆԸ 30 ԿՈՊ.

Դիմել՝ Թիֆլիս, «Տարազ» խմբագրատուն կամ գրավաճառներին։ 1—3

Լոյս տեսաւ

„ՊԱՆԴՈՒԽՏ ՊԱՏԱՆԻ“

Վաճառումից գոյանալիք օգտի մի մասը յատկացրած է Ախալքալաքի երկրաշարժից վնասվածներին։

Գիրքը բաղկացած է 220 երեսից եւ պարունակում է իր մէջ բարոյական խրատներ, ծիծաղաշարժ առակներ, ժողովրդական առածներ, գիւղական լէլէներ, բանաստեղծութիւններ եւ երգեր։

ԳԻՆՆ Է 70 ԿՈՊԷԿ

Ճանապարհածախսով 80 կոպէկ։ 20 օրինակից աւել գնողներին 25% զիջում, ճանապարհածախսը մեզ վրա է։ Վաճառվում է Թիֆլիսում, կենտրոնական գրավաճառանոցում եւ Բագւում՝ հայոց եկեղեցական պաւիլիօնում։

Մեր հասցէն. Тифлисъ, Мухранская улица. д. № 16, А. А. Ованесянцъ. 3—3

Въ книжномъ магазинѣ Бѣгичева поступили новыя книги (изд. Джанашвили):

1. „Царица Тамара“. Ц. 50 к.
2. „Грузинскія обители внѣ Грузіи“. Ц. 25 коп.
3. Исторія грузинскоы церкви“. Ц. 40 к.
4) ქართული მწერლობა მეათე საუკუნემდე. ფასი 40 კაპ.

Содержаніе 1-й книги: Краткій обзоръ груз. исторіи и литературы до эпохи Тамары.—Русско-грузинскіе отношенія.—Царица Тамара.—Приложеніе—палеографическіе образчики (всего 20 №-овъ). Чтеніе и объясненіе палеогр. образчиковъ. Образцы груз. письма VII—XII вв. Подписи царицы Тамары. отца ея Георгія III, мужа ея Давида, сына Георгія IV, Лаши, Шоты (Руставели?), католикоса Өеодора, Чіабера и др. Въ началѣ книги имѣется изображеніе Тамары. 3—3

Պ. ՆՇԱՆ ՍԻՄՕՆԵԱՆ

Նախկին ուսուցիչ ֆրանսերէն լեզուի ու գրականութեան Կ. Պոլսի կենտրոնական վարժարանի բարձրագոյն դասընթացքի ու ծանօթ ֆրանսիական մամուլի մէջ իր հրատարակութիւններով, հաստատված է այժմ Թիֆլիս, ուր պիտի պարապի ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻ ԱՌԱՆՁԻՆ ԴԱՍԵՐՈՎ, մասնաւորապէս ԸՆՏԱՆԵԱՑ մէջ։

Դիմել երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը, ժամը 2—3, Սիօնի փողոց, Մայսուրաձէի եւ Խօջամիրախօվի քարվանսարայ, № 16. (Ե. հ. շ.) 2—10

Լոյս տեսաւ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԼՕՏՕ

Երկրորդ տպագրութիւն

Հայերէն, ռուսերէն, վրացերէն եւ ֆրանսերէն լեզուներով։

ԳԻՆՆ Է 1 ՌՈՒԲԼԻ 20 ԿՈՊ.

Դիմել—Тифлисъ, контора Общества Изданія Армянскихъ книгъ (Лорисмеликовская № 11) կամ Tiflis (Russie) Société de la publication des livres arméniens. Ընկերութեան անդամ լինելու համար վճարում են տարեկան 6 րուբլի եւ ստանում 8 րուբլու գրքեր։ Ընկերութեան գրասենեակում վաճառվում են ընկերութեան գրքերը։ Ցանկացողներին ձրի ուղարկվում է գրացուցակ։ 5—5

Բանկային գրասենեակ „Ա. Փրիդօնեան եւ Ընկ.“

Տիրաժից պետական խաղարկութեան տոմսերն ապահովելու համար գրասենեակը վերցնում է ցնոր փոփոխութիւն՝

1 ր. 35 կ. II փոխառութեան տոմսի համար 1900 թ. մարտի 1-ի տիրաժից
1 ր. 10 կ. III » » » » » մայիսի 1-ի տիրաժից

Բացի սրանից ամեն մի անդորրագրի վրա կպցվում է 15 կոպէկանոց մարկա եւ դրա վճարն առնվում է առանձին։ Գրասենեակը յանձն չէ առնում ապահովացնել խաղարկութեան տոմսերը հեռագրով կամ վերադիր վճարով։ 1—3

BATEAUX A VAPEUR FRANCAIS N. PAQUET ET C-ie
ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱԳՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱԿԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Կանոնաւոր եւ ուղղակի նաւագնացութիւն ՄԱՐՍԷԼԻՑ ԲԱԹՈՒՄ, չորեքշաբթի օրերը, երկու շաբաթը մի անգամ։

Եւ հակառակը՝ Բաթումից Մարսէլ, մտնելով Տրապիզոն, Սամսոն եւ Պոլիս։ Մեկնում է Բաթումից՝ չորեքշաբթի, 1/14 մարտի ՍԻՐԿԱՍԻ շոգենաւը, նաւապետ ԳԱՐՐԻԿ։ Եւ այնուհետեւ շարունակաբար, երկու շաբաթը մի անգամ, չորեքշաբթի օրերը, ժամը 4-ին ճաշից յետոյ։

Բաթումից Պարիզ ուղղակի հաղորդակցութեան տոմսակներ տրվում են սովորականից պակաս գներով։

Ամիսը մի անգամ կանոնաւոր հաղորդակցութիւն Բաթումի եւ Անուվէրպէնի մէջ, ընդունելով ապրանքներ բոլոր հիւսիսային նաւահանգիստների համար։

Ապրանքների եւ ճանապարհորդների մասին հարկաւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար թող բարեհաճեն դիմել ընկերութեան գործակատարներին՝

ԲԱԹՈՒՄՈՒՄ—պ. Վիկտոր դ'Արնօին, Նաբէրէժնայա։ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ—պ. Օ. Գ. Բարեկենդանեանին, Սիօնի փող. Խօջամիրախօվի եւ Մայսուրաձէի քարվանսարա։ ԲԱԳՈՒ—եղբ. Վ. եւ Ի. Մուխթաֆեանների, Նաբէրէժնայա փողոց, տուն Կրասինիկօվի, № 27։ ՆՈՎՈՐՕՍԻՅՍԿ—Վլադիկաւկազի երկաթուղու առեւտրական գործակալութիւն (Ե. հ. շ.) 8—20

Лучшія аттестаціи отъ учебнаго начальства.

За успѣшнія занятія благодарности.

И. Я. БРОНЪ-ФОНЪ-БРЕННЕРЪ.

преподаетъ
Полный курсъ БУХГАЛТЕРІИ
ПРЕДМЕТЫ ЗАНЯТІЙ:

1) Бухгалтерія (двойная италіянская), 2) Коммерческая ариѳметика, 3) Коммерческая экономія. 4) Ариѳметика на счетахъ, 4) Торговыя и вексельныя узаконенія и 5) Коммерческая корреспонденція.

Курсъ 3-хъ-мѣсячный. Занятія ежедневныя. Плата за курсъ 60 руб. Ручательство и гарантія за успѣхи. Болѣе 1000 окончившихъ курсъ. Михайловская, № 71.

Собственный методъ преподаванія по собственнымъ сочиненіямъ, продающимся во всѣхъ книжныхъ магазинахъ.

Занятія съ января мѣсяца. 31—100

Преподов. ведется по собств. сочиненіямъ.

Годъ занятій десятый.

ԹԻՖԼԻՍԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ

ՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ԴԱՍԱՏԱՆ ԲԱՐՁՐ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔ (9—11 տարեկան) եւ I ԴԱՍԱՏՈՒՆ (10—12 տարեկան) մտնելու քննութիւնները նշանակված են այս տարվայ ԱՊՐԻԼԻ 25-ին եւ 28-ին։ ՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ԴԱՍԱՏԱՆ ՍՏՈՐԻՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔԸ երեխաներն ընդունվում են 8 տարեկան հասակից ԱՌԱՆՑ ՔՆՆՈՒԹԵԱՆ։

ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԱՐՁԸ ուսման համար—ստորին պատրաստականում—80 ր., բարձր պատրաստականում—100 ր., առաջին դասարանում—120 րուբլի։

ՈՒՍՄԱՆ ՍԿԻԶԲԸ ԱՅՍ ՏԱՐՎԱՑ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻՆ։

Ընթացաւարտների իրաւունքները—1) ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ առաջին կարգի արտօնութիւն ունին, 2) ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐ ՄՏՆԵԼՈՒ եւ պետական ծառայութեան մէջ ունին Րէալնի ուսումնարանն աւարտողի իրաւունք, 3) ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԻ ԲՈԼՈՐ ԸՆԹԱՑԱՒԱՐՏՆԵՐԸ ՍՏԱՆՈՒՄ ԵՆ անձնական պատուաւոր քաղաքացու կոչումն եւ բացի դրանից ուսման մէջ առանձին առաջադիմութիւն ցոյց տուողները արժանանում են «ԱՌԵՒՏՐԻ ԿԱՆԴԻԴԱՏԻ» կոչման եւ պարգեւատրվում են ՈՍԿԵԱՅ եւ ԱՐԾԱԹԵԱՅ մեդալներով։

ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ՝ յանուն դպրոցի դիրեկտոր ՍՏԱՍՍԿԻ ՍՕՎԵՏՆԻԿ ՄԱԿՍ Օ-ՍԻՊՕՎԻՉ ՖԻՇԷՐԻ՝ կոչման, ծաղկի եւ մետրիքական վկայականների հետ միասին ընդունվում են ամեն օր, առաւօտեան 11—12 ժամին ԹԻՖԼԻՍԻ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ ԵՒ ՄԱՆՈՒՖԱԿՏՈՒՐԱՅԻ ԿՕՄԻՏԵՏԻ ԴԻՒԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ (Սերգիեւսկայա, տուն № 1)։ Նոյն տեղումն էլ ՁՐԻԱԲԱՐ կարելի է ստանալ քննութիւնների ծրագիրն եւ Թիֆլիսի Առեւտրական դպրոցի կանոնադրութիւնը։ 6—10

ՄԻ ՉՔԱՒՈՐ ՀԱՅ ԱՇԱԿԵՐՏ

կարօտ է բարեգործների օգնութեան, որպէս զի հնար ունենայ շարունակելու ուսումը։ Հասցէն Красногорская ул., д. № 50. Հարցնել Յով. Մնացականեանցին։ 2—3

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ-ՄԱՍՍԱԺԻՍՏԿԱ
ՕՐԻՈՐԴ ՆՈՒՆԷ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ ԳՕԼՕՇԵԱՆ
Հասցէն՝ Красногорская ул. № 14. 6—20

СЕКРЕТЪ КРАСОТЫ
ГЛИЦЕРО-ВАЗЕЛИНОВОЕ
МЫЛО
МОЛОДОСТИ
А. СІУ и Кº. МОСКВА. 20 коп. кус.

M. 109486

Բժշկարար Կեֆիր եւ Կումիս

✧ Օ. ԿՕՐՕՆԱ ✧

Թոյլատրված Թիֆլիսի բժշկական բաժանմունքից և արժանացած երկու մեդալների՝ երկու ցուցահանդէսներում, ընտիր կէֆիր և կումիս պատրաստելու համար։ Կարելի է ստանալ Օ. Կօրօնայի գործարանում, Լօրիս-Մէլիքեան փողոց, տուն Զուբալօվի և բաժանմունքում, Միքայէլեան փողոց, օֆիցէրների անտեսական ընկերութեան խանութին կից։

Ուսուցիչներին, ուսանողներին և տնտեսական ընկ. անդամներին կը լինի զիջում։ Զիջում կունենան և այն չքաւորները, որոնք կը ներկայացնեն բժշկից առանձին դեղատոմս։

Ցանկացողներին՝ կէֆիր ու կումիս կարելի է տուն ուղարկել։ 39—50